



**OPŠTINA NIKŠIĆ**  
**Sekretarijat za kulturu, sport, mlade i socijalno staranje**

## **I N F O R M A C I J A**

*o ostvarivanju socijalne politike u opštini Nikšić  
u 2023. godini*

Nikšić, jun 2024. godine

## UVODNE NAPOMENE

Shodno odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni list Crne Gore“, br. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22 i 84/22) i Statuta opštine Nikšić („Službeni list Crne Gore – Opštinski propisi“, br. 31/18 i 21/23), radi ostvarivanja potreba od neposrednog i zajedničkog interesa za lokalno stanovništvo, kao i ostvarivanja saradnje organa lokalne samouprave sa državnim organima, javnim službama, nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima, u cilju utvrđivanja i sprovođenja planova i programa razvoja i davanja predloga, sugestija i mišljenja u ostvarivanju socijalne politike u opštini Nikšić, programom rada Skupštine opštine Nikšić predviđeno je razmatranje Informacije o ostvarivanju socijalne politike u opštini Nikšić u 2023. godini.

Ova Informacija, kroz Izvještaj o radu i Informaciju obrađivača, sadrži mjere i aktivnosti koje su preduzimali Odjeljenje za socijalnu i dječiju zaštitu i Odjeljenje za zaštitu izbjeglica i raseljenih lica u okviru Sekretarijata za kulturu, sport, mlade i socijalno staranje Opštine Nikšić, Javna ustanova Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik i Opštinska organizacija Crvenog krsta u izvršavanju zakona i drugih propisa, prava koja su ostvarivali građani, kao i druga pitanja koja su od interesa za ostvarivanje socijalne politike.

## ODJELJENJE ZA SOCIJALNU I DJEČIJU ZAŠTITU

Odjeljenje za socijalnu i dječiju zaštitu je i u 2023. godini, kao i u prethodnoj, ostvarilo značajne rezultate na polju pružanja pomoći i podrške marginalizovanim grupama građana opštine Nikšić, sa jedne i na polju zalaganja za unapređenje i razvoj sistema socijalne i dječije zaštite u opštini Nikšić, sa druge strane.

Kada je u pitanju ostvarivanje prava na novčanu naknadu za novorođeno dijete:

- pokrenuto je 585 postupaka po zahtjevu stranke, od čega je:
- 580 zahtjeva usvojeno (577 iz 2023. godine i 3 iz 2022. godine);
- 2 zahtjeva odbijena, a 2 obustavljena;
- 4 nijesu riješena, odnosno prenešena su za 2024. godinu.

U iste svrhe, evidentirano je i sledeće:

- 31 izdato uvjerenje da ovo pravo nije ostvareno u Nikšiću,
- 2 zahtjeva poslata MUP-u za izdavanje Uvjerenja o prebivalištu i
- 3 dopisa poslata bankama da naknada ne podlegne prinudnoj naplati.

Tačnije, za 580 usvojenih zahtjeva izdvojeno je 58.000,00 €.

Na osnovu registra novčanih izdvajanja za socijalno stanovanje (stanarinu) izdvajamo da je za:

- 1 porodicu u stanju socijalne potrebe u 2023. godini odobrena mjesečna novčana pomoć u svrhu stambenog zbrinjavanja, a u mjesečnom iznosu od ukupno 100,00 €, pa je za 12 mjeseci isplaćeno 1.200,00 €;
- Odobrena 1 novčana pomoć na ime nadoknade za troškove plaćanja stanarine, a po osnovu Sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske zajednice o readmisiji i reintegraciji državljana Crne Gore, koji su boravili u inostranstvu (povratnici sa teritorije opštine Nikšić), u iznosu od 200,00 €.

Tačnije, za kategoriju – novčana izdvajanja za socijalno stanovanje, u 2023. godini je ukupno izdvojeno 1.400,00 €.

Kada je u pitanju socijalno stanovanje, Komisija za rješavanje stambenih pitanja i reviziju stanarskih prava, realizovala je i u 2022. i u 2023. godini:

- Reviziju 251 stambene jedinice, odnosno:
- 62 stambene jedinice u Humcima – ul. Jakova Ostojića,
- 64 stambene jedinice u Humcima I,
- 24 stambene jedinice u Humcima II,
- 25 stambenih jedinica u Evropskoj kući,
- 22 stambene jedinice u Njemačkoj kući,
- 50 stambenih jedinica u naselju Gračanica,
- 3 stambene jedinice u ul. Dragice Pravice i
- 1 stambene jedinice u naselju Trudbenik.

Na osnovu obavještenja dostavljenih 2022. godine korisnicima/cama koje nijesmo zatekli više puta, tokom terenskih obilazaka, vršena je dalja terenska provjera (ne)korišćenja stambenih jedinica kod:

- 6 korisnika/ca u naselju Gračanica,
- 6 korisnika/ca u naselju Humci I,
- 7 korisnika/ca u naselju Humci II,
- 2 korisnika/ca u naselju Humci – ul. Jakova Ostojića,

- za 1 korisnika je donijeta odluka da se pokrene postupak za iseljenje,
- za 2 korisnika se ista razmatra, dok je ključ od stambenih jedinica vratilo nekoliko nosioca stanarskih prava, zbog rješavanja stambenog pitanja, smještaja u Dom starih ili su vratili rođaci istih, zbog smrti nosioca stanarskog prava.
- Takođe, vršena je provjera korisnika/ca, odnosno porodičnih domaćinstava koja su „pod znakom pitanja“, u svrhu provjere korišćenja stambenih jedinica od strane istih, kao dio vanrednog terenskog rada.
- Urađeno je oko 135 novih ugovora o zakupu stana, i to:
  - za stambene jedinice u stambenoj zgradi Njemačka kuća, stambenoj zgradi Evropska kuća, stambenoj zgradi u ul. Dragice Pravice, stambenim objektima u naselju Gračanica i stambenoj zgradi „62 stana za raseljena lica“.
  - Završena adaptacija 4 stambene jedinice u potkrovlju zgrade za raseljena lica, u ul. Jakova Ostojića, u Humcima, gdje su smještene četiri porodice.
  - Dodijeljeno 6 stambenih jedinica na korišćenje: porodici Bigović i porodici Jovanović u stambenoj zgradi „100 garsonjera“ u ul. Dragice Pravice, porodicama Čeranić, Šečković, Perunović i Hasani u stambenoj zgradi „62 stana za raseljena lica“ i porodici Petkovski u „100 garsonjera“.

Neophodno je istaći i sledeće krucijalne aktivnosti:

- Iste godine je donijet Lokalni program socijalnog stanovanja za 2024. godinu, sa koncizno definisanim aktivnostima za istu i sumiranim rezultatima iz prethodne/ih godine/a. Kako je navedeni akt primjer dobre prakse drugim crnogorskim opštinama, to je isti, tokom godine, prezentovan na radionicama i događajima organizovanim od strane Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine.
- U 2023. godini je rađeno na realizaciji aktivnosti iz Lokalnog plana za unapređenje socijalne inkluzije i analizu i razvoj usluga socijalne i dječije zaštite u opštini Nikšić 2022-2026, donijetog 2022. godine, a uglavnom kroz saradnju i realizaciju projekata, odnosno doprinosu realizacije istih NVO sektoru.
- U 2023. godini je izrađen i „Plan procjene rizika od katastrofa za opštinu Nikšić sa posebnim naglaskom na šumske požare i park šumu „Trebjesa““. Realizovan je u sklopu Projekta „Doprinesimo boljem prepoznavanju i upravljanju rizicima od katastrofa“, u trajanju od 6 mjeseci, a realizovan je od strane Centra za bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja Crne Gore, dok su članovi sastanaka Radne grupe bile službenice ovog Sekretarijata. Kako je Draft ovog strateškog dokumenta od međunarodnog, nacionalnog i prvenstveno lokalnog značaja iz oblasti zaštite i spašavanja, isti je koncipiran u skladu sa potrebama i problemima na lokalnom nivou, sa jedne i preporukama i predlozima članova Radne grupe, sa druge strane i interpretiran Opštini Nikšić.
- Službenice ovog Odjeljenja su, takođe, aktivno učestvovala u realizaciji Projekta „Zaštita prava na dostojanstveno starenje i prevencija demencije“, podržanog od strane Evropske unije, Ministarstva vanjskih i evropskih

poslova Republike Slovenije i Ministarstva javne uprave Crne Gore. Kao pridruženi partneri učestvovali smo u prvom istraživanju potreba starih, osoba sa demencijom, njihovih porodica i staratelja i zajedničkim snagama iskristalisali smjernice za dalje oblikovanje afektivnog odgovora na potrebe starijih osoba s demencijom i/ili starijih osoba sklonih demenciji i, naravno, psihosocijalne potrebe njihovih staratelja, te na kreiranje programa rada, akcionih planova iz oblasti zdravstva, socijalne zaštite i sl.

- Rukovoditeljka ovog Odjeljenja je učestvovala aktivno i u izradi Strateškog plana razvoja Opštine Nikšić za period 2023-2028. godine.
- Takođe, službenice ovog Odjeljenja su pohađale brojne obuke od značaja za lični i profesionalni razvoj, za poziciju – socijalni politikolog i socijalni radnik, poput obuka: Osnovna znanja o traumi za zaposlene u socijalnoj i dječijoj zaštiti, Vođenje slučaja u socijalnoj zaštiti, Međusektorska saradnja u radu sa djecom žrtvama nasilja i iskorišćavanja, Konferencija „Život u zatvoru bez rešetaka – prisilna kontrola i što ljubav ima s tim“...

## **JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ZA OPŠTINE NIKŠIĆ, PLUŽINE I ŠAVNIK**

Centar za socijalni rad je javna ustanova socijalne zaštite, koja nastoji pružiti efikasne i visoko-kvalitetne usluge u oblasti socijalne politike. Centar obavlja djelatnost, odnosno poslove, kojima se obezbjeđuje ostvarivanje prava građana i zadovoljavanje njihovih potreba utvrđenih zakonom u oblasti socijalne i dječije zaštite, porodično-pravne zaštite, vrši neposrednu pomoć i zbrinjavanje, rad sa porodicama budućih hranitelja i usvojitelja, materijalno neobezbjeđenim licima, starim i nesposobnim i mnoge druge djelatnosti koje su u interesu građana.

Kao višefunkcionalne stručne ustanove preko kojih se neposredno ili posredno zadovoljava dobar dio socijalno zaštitnih i drugih primarnih potreba građana i njihovih porodica, Centri za socijalni rad predstavljaju bazičnu stručno institucionalnu nit socijalne zaštite.

JU Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik je regionalni centar, koji obuhvata navedene tri opštine i pokriva teritoriju od preko 3.500 km<sup>2</sup>. Djelatnost Centra utvrđena je Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti (Sl. CG 6/2013...003/2023), Porodičnim zakonom (Sl. CG 1/2007...76/2020), Zakonom o zaštiti od porodičnog nasilja (Sl. CG 8/2010. i 40/2011), Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku (Sl. CG 12/2011. i 1/2018) i ostalim strateškim dokumentima, kojima se utvrđuju dugoročni ciljevi i prioriteti razvoja socijalne i dječje zaštite. Tim dokumentima, koje utvrđuje Vlada Crne Gore, definisani su oblici i mjere socijalne zaštite, za čiju realizaciju su obezbijedena finansijska sredstva, uglavnom iz državnog budžeta.

Izveštaj o radu Centra za socijalni rad sadrži vrste i oblike zaštite koji su se realizovali i primjenjivali u 2023. godini, zatim obim korišćenja pojedinih prava sa nekim karakterističnim obilježjima korisnika i visinu finansijskih sredstava koja su bila potrebna za alimentiranje pojedinih prava.

### **USLUGE PODRŠKE ZA ŽIVOT U ZAJEDNICI**

#### **1. „Pomoć u kući za stare“**

Usluga „Pomoć u kući“ doprinosi unaprjeđenju kvaliteta života starijih i lica sa invaliditetom i obezbjeđuje podršku za što duži boravak u zajednici. Podrazumijeva pomoć starijim i licima sa invaliditetom, koja žive kod kuće, a kojima je zbog specifičnih okolnosti i stepena ugroženosti potrebna podrška.

U skladu sa članom 15, Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge podrške za život u zajednici ("Službeni list Crne Gore", broj 63/19), pružalac usluge korisnicima obezbjeđuje sljedeće aktivnosti:

- nabavku hrane, pomoć pri pripremi obroka i hranjenju – Geronto domaćice u skladu sa potrebama korisnika vrše pripremu obroka, nabavku hrane i drugih artikala potrebnih za domaćinstvo. U zavisnosti od stepena potrebne podrške gerontodomaćice pružaju pomoć u hranjenju.

- pomoć pri kretanju – Pomoć u kretanju se odnosi na pomoć u kući prilikom kretanja, kao i na šetnju van kuće. U okviru ovih aktivnosti gerontodomaćice mogu pratiti korisnike prilikom odlaska u institucije ili organizacije na lokalnom nivou.
- pomoć pri održavanju lične higijene i higijene prostora – U skladu sa potrebama korisnika gerontodomaćice mogu pružati podršku u: presvlačenju, kupanju, pranju kose, sređivanju noktiju, brijanju isl. Kada je u pitanju održavanje higijene prostora gerontodomaćica može vršiti sledeće poslove: pranje, peglanje, čišćenje prašine, usisavanje, održavanje kupatila itd.
- pomoć pri grijanju prostora – gerontodomaćice pružaju pomoć u grijanju (unošenje drva, podešavanje uređaja), hlađenju, provjetravanju prostorija.
- pomoć pri nabavci štampe i knjiga i plaćanju računa za električnu energiju, telefon, komunalije i sl;
- posredovanje u obezbeđivanju različitih vrsta usluga za održavanje stana i uređaja za domaćinstvo; i
- nabavku lekova i odvođenje na lekarske preglede – Geronto domaćice mogu pratiti korisnike kod lekara, zakazivati preglede, podizati lekove, voditi računa o pomagalicama koje korisnik koristi.

Ovu uslugu, posredstvom JU Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik, na teritoriji opštine Nikšić, u 2023. godini je koristilo 120 korisnika, a licencirani pružalac usluge je Crveni krst Crne Gore.

## **2. „JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom Nikšić“**

U okviru Nacionalnog akcionog plana za djecu, koji se realizuje preko lokalnih akcionih planova, Opština Nikšić u partnerstvu sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Udruženjem roditelja, otvorila je Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju, koji je počeo sa radom 15. 06. 2010. godine. Osnovni cilj ovakvih servisa je deinstitucionalizacija ovih ciljnih grupa, prevashodno da se zadrže u porodičnom okruženju.

Danas, djelatnost Dnevnog centra, kao koncept podrške životu u zajednici, predstavlja sveobuhvatan servis socijalne zaštite djece sa smetnjama u razvoju i OSI, koji u okviru dnevnog boravka pruža kompleksan servis (socijalizacija, njega, rehabilitacija, radno-okupaciona terapija, inkluzija kroz sport, podrška/savjetovanje roditelja itd).

Cilj Dnevnog centra se zasniva na zaštiti, promociji i unapređenju prava djece sa smetnjama u razvoju i OSI, njihovoj socijalizaciji i integraciji u zajednicu, osposobljavanju za samostalnost u dnevnim aktivnostima u skladu sa očuvanim sposobnostima kao i unapređenju kvaliteta života djece i mladih sa smetnjama u razvoju i OSI i njihovih porodica.

U skladu sa Statutom Dnevni centar pruža sledeće usluge:

- dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i OSI;
- socijalizaciju;
- osmočasovnu njegu djece i OSI;
- elementarna rehabilitacija;

- individualni i grupni rad sa korisnicima;
- elementarni vaspitni rad u kojem se stiču vještine neophodne za svakodnevni život i pomoć inkluziji;
- društvenu i profesionalnu aktivaciju djece sa smetnjama u razvoju i OSI;
- najmanje jedan obrok;
- prevoz za djecu sa smetnjama u razvoju;
- prevoz za korisnike u sektoru "B" u skladu sa mogućnostima;

U septembru 2017. godine, u skladu sa Memorandumom o saradnji Ministarstva rada i socijalnog staranja i Opštine Nikšić, djelatnost ove ustanove je proširena na socijalnu zaštitu lica sa invaliditetom iznad 27 godina, koja se realizuje u prostorijama sektora "B" površine 300m<sup>2</sup> u naselju Duklo, adaptiranim u skladu sa potrebama korisnika.

U okviru servisa namijenjenog osobama pomenute ciljne grupe rad se uglavnom zasniva na radno-okupacionoj terapiji, okupaciji sportom i aktivnostima koje teže integraciji osoba sa invaliditetom u širu društvenu zajednicu u skladu sa njihovim sposobnostima.

Postupak sticanja korisničkog prava u Dnevnom centru započinje podnošenjem zahtjeva JU Centru za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik, koji donosi Rješenje o odobravanju dnevnog smještaja (boravka) u Dnevnom centru za djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom.

Ovu uslugu, posredstvom JU Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik, na teritoriji opštine Nikšić u 2023. godini je koristilo 30 korisnika djece sa smetnjama u razvoju u prostorijama sektora „A“ i 19 korisnika lica sa invaliditetom iznad 27 godina, koja se realizuje u prostorijama sektora "B".

### **3. "Dnevni centar za osobe sa demencijom"**

Dnevni centar za osobe sa demencijom je servis podrške građanima koji je omogućavao porodicama, koje imaju člana koji boluje od demencije, dnevno zbrinjavanje i savjetodavnu pomoć ali isto tako i podršku i pomoć samoj oboljeloj osobi u svakodnevnim aktivnostima za vrijeme njegovog/njenog boravka u Centru.

Kapacitet Dnevnog centra je bio 15 osoba oboljelih od demencije (tokom 2023. godine bilo je 9 korisnika) o kojima se brinulo stručno osoblje (psiholog, medicinska sestra i njegovateljica) koji su prošli obuku i dobili sertifikate za programe obuka:

- „Program obuke za rano otkrivanje, prepoznavanje prvih simptoma demencije, prevencija i edukacija za pravilan tretman i njegu starijih lica i lica oboljelih od demencije i Alchajmerove bolesti”
- „Pristup osobama sa demencijom u socijalnoj zaštiti“ i
- „Obuka za primjenu tehnika programa GRABFIPS u radu sa osobama oboljelim od demencije“.

Usluge koje se se pružale u Centru su:

- Dnevni boravak korisnika svakog radnog dana u vremenu od 7 do 15 časova;
- Prevoz od mjesta stanovanja do Dnevnog centra i nazad;
- Jedan topli obrok i osvježenje (čaj, kafa, sok, ...);
- Razgovori i druženje u cilju prevladavanja usamljenosti i socijalne izolovanosti;



- Svakodnevna psihosocijalna podrška od strane stručnih radnika, kao i usluge savjetovanja za porodice korisnika, kao i za sve zainteresovane građane koji ne koriste usluge Centra, a imaju potrebu da se posavjetuju sa stručnim licima, koje su pružali NVO Futura i njihovi stručni saradnici.

Pružalac ove usluge je NVO Futura uz finansijsku pomoć Opštine Nikšić, uz upućivanje korisnika od strane JU Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik.

#### **4. Primjena programa jačanja porodica u institucijama socijalne zaštite - ENVISION - kreiranje podražavajućeg okruženja za socijalnu inkluziju djece**

Riječ je o projektu između JU Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik i *Save the Children International* za Sjeverozapadni Balkan. Projekat je započeo 1. 9. 2019. godine i trajao je do 31. 5. 2023. godine.

Ovim programom obuhvaćene su socijalno ugrožene porodice, djeca i roditelji iz porodica kojima prijete izmjesta iz porodice.

Cilj ovog projekta je da se izgrade resursi koji bi ovim porodicama omogućili da razviju svoje snage kao i roditeljske vještine kako bi djeca odrastala u biološkoj porodici. Uspostavljanje nove usluge kroz projekat „Program podrške porodici“ pokrenuta je sa namjerom da se zaštiti jedno od osnovnih prava djeteta, a to je pravo da živi u bezbjednom i podsticajnom porodičnom okruženju. Svako dijete ima pravo da u svojoj porodici ima adekvatne uslove za rast i razvoj, da živi u sigurnom, bezbjednom i podsticajnom okruženju.

U okviru projekta „Program podrške porodici“ od početka implementacije 2019. godine do danas obuhvaćene su 72 porodice (273 člana, od kojih je 201 dijete, ostali članovi porodice 72).

Uspjeh u postizanju rezultata u radu sa porodicama zavisi uglavnom od složenosti problema sa kojim se porodice suočavaju. Najčešći problemi, u dosadašnjem radu, bili su neadekvatni higijenski uslovi u kojima porodice borave, neadekvatna i nedovoljna briga roditelja o djeci, neredovnost i neuključenost djece u škole i predškolske ustanove, nedovoljna zdravstvena briga i njega djece sa zdravstvenim problemima.

Ovim projektom tokom 2023. godine su bila angažovana dva porodična saradnika, koji su zajedno sa voditeljima slučaja Centra za socijalni rad, iz Službe za djecu i mlade, radili na unapređenju ponašanja djece, a tome je doprinosila i saradnja sa Dnevnim centrom za djecu i porodicu „Defendologija“. Porodice koje su ciljna grupa ovog projekta su uglavnom veoma siromašne i nisko obrazovane, pa im je više puta pružena pomoć u savjetodavnom i materijalnom smislu. Takođe, većina porodica su korisnici materijalnog obezbjeđenja kod ovog Centra.

Vrijednost projekta u ovoj godini iznosila je 30.780 €, a finansiran je od strane „*Save the Children Italy*“.

## 5. “Zaštita prava na dostojanstveno starenje i prevencija demencije”

Evropska komisija prepoznaje aktivno i zdravo starenje kao veliki društveni izazov zajednički za sve evropske zemlje (UNFPA & *HelpAge International*, 2012).

Demencija je jedan od vodećih uzroka invaliditeta i zavisnosti među starijim osobama širom svijeta. Demencija ne pogađa samo starije osobe koje pate od ove bolesti, već ima i fizički, psihološki, socijalni i ekonomski uticaj na njihove staratelje, porodice i čitavo društvo.

Tokom 2023. godine nastavljeno je sa realizacijom projekta “Zaštita prava na dostojanstveno starenje i prevencija demencije”, čija realizacija je počela 04. 01. 2022. godine.

*Institute Circle* (Slovenija) i projektni partner NVO Impuls (Crna Gora) udružili su snage kako bi, na sjeveru Crne Gore, zaštitili prava na dostojanstveno starenje i odgovorili na potrebe kako starijih osoba sa demencijom tako i starijih osoba koje su sklone demenciji, kao i na psihosocijalne potrebe njihovih staratelja i porodica koje o njima brinu. Podršku projektu su, kroz potpisivanje memoranduma o saradnji, pružili: Opština Nikšić, Opština Plav, Opština Gusinje, Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik i Crveni krst Nikšić. Projekat finansira Evropska unija.

Tokom 2023. godine 25 obučениh volontera, 15 u Nikšiću, Plužinama i Šavniku i 10 u Plavu i Gusinju, pružali su psihosocijalnu podršku njegovateljima osoba sa demencijom, što je jedna od najvažnijih aktivnosti projekta.

U cilju podizanja svijesti šire javnosti o pravima osoba sa demencijom tokom 2023. godine održana su dva okrugla stola, u Plužinama i Nikšiću, na kojima se razgovaralo o porodičnom smještaju kao obliku zaštite starijih lica i važnost izgradnje mreže podrške za osobe oboljele od demencije i njihove njegovatelje.

Izrađen je E-priručnik koji je dostupan na sajtu Udruženja [nvuimpuls.me](http://nvuimpuls.me).

Nevladino udruženje “Impuls”, kao licencirani pružalac usluge terapije u oblasti socijalne i dječje zaštite, kontinuirano, počev od juna 2021. godine pruža uslugu korisnicima Centra za socijalni rad, za koje stručni radnici procijene da im je potrebna ova vrsta usluge.

## SLUŽBA ZA MATERIJALNA DAVANJA I PRAVNE POSLOVE

U okviru službe za materijalna davanja i pravne poslove, za obavljanje poslova formirana su tri sektora: prijemna kancelarija, materijalna davanja i pravni poslovi.

U ovoj službi se vrše poslovi koji se odnose na:

- pribavljanje podataka za ostvarivanje materijalnih davanja;
- procjenu stanja i potreba korisnika, posebno da li korisnik pripada grupama koje se posebno štite, u skladu sa zakonom;
- sačinjavanje nalaza i mišljenja;
- motivaciju i uključenje korisnika u odgovarajuće vidove aktivacije, učestvuje u otklanjanju prepreka za uključivanje u zajednicu i aktivaciju i obezbjeđuje odgovarajuću podršku;
- sačinjavanje individualnog plana aktivacije zajedno sa korisnikom;
- pružanje podrške voditelju slučaja;
- davanje preporuke za dodatne usluge i mjere koje su potrebne za stabilizovanje stanja korisnika;
- informisanje korisnika o postupcima za ostvarivanje prava, njegovim pravima i obavezama;
- provjeru prihvatljivosti dokaza i priložene dokumentacije;
- pribavljanje dokaza od nadležnih organa;
- radnje u vezi pokretanja sudskih i drugih postupaka iz porodičnih odnosa i u drugim slučajevima kada su učešće ili aktivna legitimacija organa starateljstva propisani zakonom i drugi poslovi.

Poseban akcenat stavljamo na prijemnu kancelariju u kojoj se vrši: podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite, informisanje stranaka o načinu ostvarivanja određenih prava, procjenjivanje stanja i potreba korisnika.

U prijemnoj kancelariji u Centru za socijalni rad u Nikšiću zaposlena su tri radnika, koja su u 2023. godini evidentirala 14.864 prijema. Krajem novembra i početkom decembra 2023. godine evidentiran je povećan broj zahtjeva bivših korisnica naknade za troje ili više djece kojim je tražen prestanak prava na obeštećenje zbog vraćanja istih na starosnu penziju kod fonda PIO. Takođe, u toku 2023. godine u JU Centar za socijalni rad Nikšić podnijeto je 29 zahtjeva za alimentacioni fond, dok je područnoj jedinici Šavnik podnijet jedan zahtjev, a u područnoj jedinici Plužine nije bilo podnijetih zahtjeva za ostvarivanje ovog prava. Ovi zahtjevi su podnijeti na osnovu Zakona o privremenom izdržavanju djece koji je donijela Skupština Crne Gore tokom 2022. godine, a stupio je na snagu 01. 11. 2022. godine. Ovim zakonom utvrđuju se uslovi i postupak za ostvarivanje prava na privremeno izdržavanje djece, nadležnost, evidencija, finansiranje, kao i osnivanje Alimentacionog fonda i druga pitanja od značaja za ostvarivanje privremenog izdržavanja. Crna Gora ovim zakonom obezbjeđuje sredstva neophodna za izdržavanje djeteta radi pravovremenog otklanjanja štetnih posljedica u slučajevima u kojima dužnik izdržavanja u cjelosti ili djelimično ne izmiruje obavezu izdržavanja određenu izvršnom ispravom. Pravo na privremeno izdržavanje ima dijete sa prebivalištem na teritoriji države. O navedenim zahtjevima JU Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik nije donosio rješenja u iščekivanju zakonskih izmjena istog zakona.

Tokom 2023. godine urađeno je ukupno 10.191 rješenja, od čega 9.700 pozitivnih rješenja i 491 negativnih rješenja, uz napomenu da se ovaj broj odnosi na sva prava kojima se rješenje radi kroz informacijski sistem. Revidirano je 4.059 rješenja svih prava iz oblasti socijalne i dječje zaštite koja se donose putem JU Centra za socijalni rad Nikšić.

## 1. Materijalno obezbjeđenje porodice

U tabeli 1 prikazan je broj porodica i članova porodica korisnika materijalnog obezbjeđenja za opštinu Nikšić, a u tabeli 2 mjesečni novčani iznosi tokom 2023. godine.

U nikšićkoj opštini je za godinu dana broj porodica korisnika materijalnog obezbjeđenja znatno opao, pa je u odnosu na prošlu godinu taj broj smanjen za čak 111 porodica, a broj lica koji ostavruje pravo na materijalno obezbjeđenje je smanjen za 358.

**Tabela 1**  
**Broj porodica i lica po mjesecima u 2023. Godini**

Mjesec	Broj	
	Porodica	Lica
Januar	876	2630
Februar	858	2590
Mart	847	5075
April	834	2501
Maj	814	2443
Jun	800	2390
Jul	773	2284
Avgust	764	2245
Septembar	762	2233
Oktobar	757	2228
Novembar	758	2242
Decembar	<b>742</b>	2209

**Tabela 2**  
**Mjesečni novčani iznosi materijalnog obezbjeđenja u 2023. godini**

Mjesec	Iznos
Januar	94.041,71
Februar	92.374,71
Mart	384.722,97
April	89.433,44
Maj	87.532,93
Jun	85.873,08
Jul	87.834,40
Avgust	86.655,49
Septembar	86.417,94
Oktobar	85.966,00
Novembar	86.147,91
Decembar	84.625,80

## 2. Dodatak za djecu

Pravo na dodatak za djecu imaju djeca korisnici materijalnog obezbjeđenja, djeca korisnici dodatka za njegu i pomoć, djeca korisnici lične invalidnine, djeca bez roditeljskog staranja i djeca čiji je roditelj, usvojlac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije. Visina dodatka za djecu, na osnovu Odluke o usklađivanju visine osnova za ostavrivanje prava na materijalno obezbjeđenje i visine materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite („Službeni list Crne Gore“, br. 080/23 od 08.08.2023) iznosi mjesečno, za dijete: korisnika materijalnog obezbjeđenja 53.89 €; čiji je roditelj, usvojlac, staralac ili hranitelj, kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu individualnog plana aktivacije 53.89 €; korisnika dodatka za njegu i pomoć 63.68 €; korisnika lične invalidnine 73.49 €; bez roditeljskog staranja 73.49 €.

U tabeli 3 naveden je broj porodica i djece koji su bili korisnici dodatka za djecu tokom 2023. godine, a u tabeli 4 mjesečni iznosi dodatka.

**Tabela 3**  
**Broj porodica i djece korisnika dječjih dodataka u 2023. godini.**

Mjesec	Broj	
	Porodica	Djece
Januar	731	1424
Februar	730	1426
Mart	726	1415
April	727	1406
Maj	711	1370
Jun	702	1352
Jul	676	1300
Avgust	671	1288
Septembar	663	1273
Oktobar	646	1250
Novembar	647	1259
Decembar	<b>643</b>	1252

**Tabela 4**  
**Mjesečni novčani iznosi dječjih dodataka u 2023. godini**

Mjesec	Iznos
Januar	75.606,46
Februar	75.810,00
Mart	75.389,02
April	75.116,00
Maj	73.302,82
Jun	72.414,70
Jul	73.936,76
Avgust	73.319,45
Septembar	72.491,54
Oktobar	70.967,92
Novembar	71.443,12
Decembar	71.036,52

### 3. Dodatak za djecu do 18 godina

Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list CG", br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21, 145/21 i 03/23) član 42 mijenja se i glasi:

"Pravo na dodatak za djecu može ostvariti dijete:

1. do navršene 18. godine života;
2. koje je korisnik materijalnog obezbjeđenja;
3. koje je korisnik dodatka za njegu i pomoć;
4. koje je korisnik lične invalidnine;
5. bez roditeljskog staranja;
6. čiji je roditelj, usvojlac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete

povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije.

Pravo na dodatak za djecu imaju petoro djece u porodici. Izuzetno od stava 2 ovog člana, dodatak za djecu obezbjeđuje se i djeci koja su rođena kao dvojke, trojke i sl. nezavisno od broja djece utvrđenog u stavu 2 ovog člana. Dijete iz stava 1 tač. 3, 4 i 5 ovog člana ostvaruje pravo na dodatak za djecu nezavisno od broja djece utvrđenog u stavu 2 ovog člana."

**Tabela 5**

**Broj porodica i djece korisnika dječjih dodataka do 18 godina u 2023. godini.**

Mjesec	Broj	
	Porodica	Djece
Januar	6651	12021
Februar	6674	12053
Mart	6660	12051
April	6649	12018
Maj	6648	12039
Jun	6638	12012
Jul	6665	12034
Avgust	6668	12075
Septembar	6701	12087
Oktobar	6707	12110
Novembar	6777	12207
Decembar	<b>6760</b>	12184

**Tabela 6**  
**Mjesečni novčani iznosi dječjih dodataka u 2023. godini**

Mjesec	Iznos
Januar	360.630,00
Februar	361.590,00
Mart	361.530,00
April	360.540,00
Maj	361.170,00
Jun	360.360,00
Jul	361.020,00
Avgust	362.250,00
Septembar	362.610,00
Oktobar	363.300,00
Novembar	366.210,00
Decembar	365.520,00

#### 4. Dodatak za njegu i pomoć

Na osnovu Odluke o usklađivanju visine osnova za ostavriavanje prava na materijalno obezbjeđenje i visine materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite („Službeni list Crne Gore“, br.080/23 od 08.08.2023.) mjesečni iznos dodatka za njegu i pomoć iznosi 84.33 €.

Tokom 2023. godine, na socio-ljekarskim komisijama ukupno je razmatrano 2050 zahtjeva korisnika, od čega 1925 zahtjeva za dodatak za njegu i pomoć, od čega je pozitivno riješeno 1716, a negativno 209. Socio-ljekarska komisija je održana dvanaest puta u toku 2023. godine, s tim što napominjemo da je poslednja socio-ljekarska komisija održana 25.12.2023. godine i predmeti sa iste nisu završeni rješenjem Centra. Na poslednjoj komisiji je razmatrano 100 zahtjeva za dodatak za njegu i pomoć korisnika.

U tabeli 7 prikazan je broj pozitivno i negativno riješenih zahtjeva na socio-ljekarskim komisijama za ostavriavanje prava po osnovu zahtjeva za dodatak za njegu i pomoć. (podatak se odnosi na Nikšić, Plužine i Šavnik).

**Tabela 7**  
**Broj pozitivno i negativno riješenih zahtjeva na socio-ljekarskim komisijama u 2023. godini za ostavriavanje prava po osnovu zahtjeva za dodatak za njegu i pomoć**

Dodatak za njegu i pomoć	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Dodatak za njegu i pomoć
Ocjena prava	17.01.	11.02.	10.03.	21.03.	18.04.	26.05.	07.07.	01.08.	02.10.	11. 10.	03.11.	
+ riješen	101	154	163	121	147	175	196	189	131	194	145	
- riješen	25	33	12	24	7	6	11	52	23	14	2	
Ukupno	126	187	175	145	154	181	207	241	154	208	147	



**Tabela 8**  
**Broj korisnika dodatka za njegu i pomoć i mjesečni novčani iznos po osnovu tog prava u 2023. godini**

Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	3005	248.095,92
Februar	3041	251.121,48
Mart	3117	258.128,04
April	3202	265.691,94
Maj	3221	267.284,34
Jun	3206	266.249,28
Jul	3211	282.589,83
Avgust	3187	280.734,57
Septembar	3135	276.180,75
Oktobar	3066	269.687,34
Novembar	3009	264.121,56
Decembar	<b>2912</b>	255.519,90

## 5. Lična invalidnina

Na osnovu Odluke o usklađivanju visine osnova za ostavriavanje prava na materijalno obezbjeđenje i visine materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite („Službeni list Crne Gore“, br.080/23 od 08.08.2023.) mjesečni iznos za pravo na ličnu invalidninu je 287.44 €. Pravo na ličnu invalidninu je jedno od prava koja spadaju u domen osnovnih materijalnih davanja iz socijalne zaštite, po Zakonu o socijalnoj i dječijoj zaštiti. Zahtjev za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu, uz obaveznu medicinsku dokumentaciju, korisnici podnose mjesno nadležnom Centru za socijalni rad. U izvještajnom periodu pravo na ličnu invalidninu steklo je 48 korisnika, njih 77 je odbijeno po ovom zahtjevu od strane socio-ljekarske komisije, dok je zahtjeva bilo ukupno 125 i još 8 zahtjeva na poslednjoj komisiji koji nisu završeni u izvještajnoj godini.

U tabelama koje slijede prikazan je broj korisnika ličnih invalidnina tokom 2023. godine i iznosi koji sleduju po ostavriavanju tog prava.

**Tabela 9**  
**Broj pozitivno i negativno riješenih zahtjeva na socio-ljekarskim komisijama u 2023. godini**  
**za ostavriavanje prava po osnovu zahtjeva za ličnu invalidninu**

Lična invalidnina	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Komisija	Lična invalidnina
Ocjena prava	17.01.	11.02.	10.03.	21.03.	18.04.	26.05.	07.07.	01.08.	02.10.	11. 10.	03.11.
+ riješen	10	5	6	5	4	3	5	7	2	0	1
- riješen	5	7	1	6	6	4	7	11	11	6	13
<b>Ukupno</b>	15	12	7	11	10	7	12	18	13	6	14

**Tabela 10**  
**Broj korisnika prava na ličnu invalidninu i ukupni mjesečni iznos po osnovu tog prava u**  
**2023. godini**

Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	351	77.084,84
Februar	354	97.168,41
Mart	357	97.982,52
April	362	99.610,74
Maj	364	100.153,48
Jun	365	100.424,85
Jul	366	107.052,06
Avgust	370	108.096,40
Septembar	369	107.808,96
Oktobar	370	108.096,40
Novembar	371	108.383,84
Decembar	367	107.234,08

## 6. Naknada roditelju ili staratelju-njegovatelju lica korisnika lične invalidnine

Istom odlukom, na osnovu Odluke o usklađivanju visine osnova za ostavriavanje prava na materijalno obezbjeđenje i visine materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite („Službeni list Crne Gore“, br. 080/23 od 08.08.2023.) mjesečni iznosi prava na naknadu roditelju/staratelju lica koje je korisnik lične invalidnine je 249.05 €.

Ovo pravo predviđa da jedan od roditelja ili staratelja - njegovatelja koji njeguje i brine o licu koje je korisnik lične invalidnine, nezavisno od radnog i penzijskog statusa, ima pravo na novčanu naknadu, za svakog korisnika pojedinačno.

**Tabela 11**  
**Ukupan broj korisnika i iznosi naknade roditelju ili staratelju - njegovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine u 2023. godini**

Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	303	75.476,73
Februar	305	75.946,99
Mart	306	75.946,99
April	310	77.357,77
Maj	315	79.003,68
Jun	316	79.238,81
Jul	317	84.178,90
Avgust	316	84.178,90
Septembar	321	85.424,15
Oktobar	322	85.424,15
Novembar	324	85.922,25
Decembar	<b>324</b>	86.171,30

## 7. Obeštećenje bivših korisnica nakanada po osnovu rođenja troje ili više djece

Od 01. aprila 2022. godine, bivše korisnice naknade po osnovu rođenja troje ili više djece ostvarile su pravo na obeštećenje. Visina isnosa naknade za navedeno pravo iznosi 192 € i 336 €. Uz zahtjev korisnice su podnosile: dokaz o obustavi prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece, dokaz da nije obveznik osiguranja kod organa državne uprave nadležnog za poreske poslove i dokaz da nije korisnik prava na penziju.

Pravo na obeštećenje prestaje ako korisnica tog prava zasnjuje radni odnos, registruje se za obavljanje preduzetničke ili poljoprivredne djelatnosti ili ostvari pravo na penziju u skladu sa zakonom. Korisnice prava na obeštećenje su dužne da nadležnom centru za socijalni rad prijave svaku promjenu koja je od uticaja na ostvarivanje prava na obeštećenje, u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

Krajem novembra i početkom decembra 2023. godine evidentiran je povećan broj zahtjeva bivših korisnica naknade za troje ili više djece kojim je tražen prestanak prava na obeštećenje zbog vraćanja istih na starosnu penziju kod fonda PIO.

**Tabela 12**  
**Ukupan broj i novčani iznosi naknade po osnovu rođenja troje ili više djece u 2023.**  
**godini**

Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	2026	496.671,48
Februar	2021	496.062,86
Mart	2017	494.610,58
April	2010	493.112,00
Maj	2004	491.422,45
Jun	1996	487.849,60
Jul	1981	484.533,68
Avgust	1974	482.813,42
Septembar	1965	478.830,40
Oktoabar	1936	469.861,16
Novembar	1915	459.638,40
Decembar	<b>1830</b>	427.083,71

## 8. Refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo, naknade po osnovu rođenja djeteta i naknade za novorođenu djecu

U sledećim tabelama prikazani su: broj zahtjeva za ostvarivanje prava na refundaciju naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo po mjesecima, naknade po osnovu rođenja djeteta i naknade za novorođenu djecu u 2023. godini, kao i iznosi refundacija i naknada.

**Tabela 13**  
**Broj i iznosi zahtjeva za refundaciju naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo u 2023. godini**

Mjesec	Privatni sektor		Državni sektor		Ukupno	
	Br.Zaposlenih	Iznos	Br.zaposlenih	Iznos	Br.Zaposlenih	Iznos
Januar	96	61,050.03	12	14,647.45	108	75,697.48
Februar	114	67,858.02	13	15,035.92	127	82,893.94
Mart	101	61,508.06	14	17,335.90	115	78,843.96
April	120	71,762.88	14	15,678.55	134	87,441.43
Maj	133	88,244.81	12	13,588.87	145	101,833.68
Jun	131	78,976.24	14	19,853.30	145	98,829.54
Jul	126	74,829.85	16	18,000.88	142	92,830.73
Avgust	120	67,703.06	16	19,601.08	136	87,304.14
Septembar	145	80,491.26	20	33,095.64	165	113,586.90
Oktoibar	156	96,361.54	20	26,452.11	176	122,813.65
Novembar	139	93,722.30	22	27,903.49	161	121,625.79
Decembar	134	87,315.17	23	29,876.46	157	117,191.63

**Tabela 14**  
**Broj korisnika naknade po osnovu rođenja djeteta i mjesečni iznosi po navedenom pravu u 2023. godini**

Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	293	26.213,01
Februar	292	25.985,31
Mart	291	25.560,81
April	276	24.971,82
Maj	276	24.945,85
Jun	271	24.009,01
Jul	265	24.922,62
Avgust	255	23.873,18
Septembar	246	23.448,60
Oktobar	236	22.419,16
Novembar	226	21.323,98
Decembar	<b>213</b>	<b>20.797,33</b>

**Tabela 15**  
**Broj korisnika naknade po osnovu rođenja djeteta i mjesečni iznosi po navedenom pravu u 2023. godini**

Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	79	41.624,88
Februar	55	53.300,00
Mart	48	43.500,00
April	49	45.200,00
Maj	41	37.100,00
Jun	42	38.800,00
Jul	70	67.365,12
Avgust	53	50.629,76
Septembar	56	54.654,72
Oktobar	47	46.922,56
Novembar	47	45.016,00
Decembar	<b>32</b>	<b>31.776,00</b>

## 9. Povlastice na putovanje osoba sa invaliditetom

Pravo na povlastice u javnom, unutrašnjem saobraćaju imaju korisnici dodatka za njegu i pomoć i korisnici lične invalidnine. Postupak za ostvarivanje prava na povlasticu na putovanje pokreće se na zahtjev lica sa invaliditetom ili njegovog pratioca. Zahtjev za ostvarivanje prava na povlasticu na putovanje podnosi se centru za socijalni rad na čijoj teritoriji lice sa invaliditetom ima prebivalište.

Centar za socijalni rad Nikšić je u 2023. godini donio rješenja o priznavanju navedenog prava za 702 korisnika.

**Tabela 16**  
**Broj korisnika i mjesečni iznosi povlastica na putovanje lica sa invaliditetom u 2023. godin**

Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	224	49.054,80
Februar	219	47.310,20
Mart	239	47.996,10
April	219	42.545,70
Maj	268	52.708,40
Jun	248	50.687,69
Jul	226	47.565,08
Avgust	209	44.838,70
Septembar	279	60.843,20
Oktobar	230	46.532,00
Novembar	264	58.173,50
Decembar	<b>199</b>	48.428,50

## 10. Pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa POP - troškovi prevoza

**Tabela 17**  
**Broj korisnika i mjesečni iznosi u 2023. godini**

Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	27	4.182,80
Februar	2	465,60
Mart	31	3.795,20
April	23	3.598,00
Maj	28	4.154,40
Jun	26	3.514,00
Jul	6	914,80
Avgust	1	136,00
Septembar	0	0,00
Oktobar	13	1.640,80
Novembar	25	3.152,40
Decembar	29	3.426,40

## 11. Troškovi sahrane

Pravo na troškove sahrane u slučaju smrti korisnika materijalnog obezbjeđenja, dodatka za njegu i pomoć, lične invalidnine ili smještaja, obezbjeđuje se u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Ovo pravo za korisnike navedenih kategorija materijalnih davanja ima lice koje je preuzelo plaćanje troškova sahrane, ukoliko to pravo nije ostvarilo po drugom osnovu.

U 2023. godini je za 45 umrlih lica isplaćeno 19.176,52 €.

## 12. Jednokratne novčane pomoći

Iz sredstava Centra za socijalni rad Nikšić, tokom 2023. godine ukupno je izdvojeno 16.561,47 € za isplatu jednokratnih novčanih pomoći. Tokom 2023. godine isplaćena je 416 jednokratnih novčanih pomoći i to 391 novčana pomoći u iznosu od 15.505,81 € i 25 pomoći u hrani u iznosu od 1.055,66 €.

Broj i ukupni iznos isplaćenih jednokratnih novčanih pomoći u 2023. godini prikazan je u tabeli.

**Tabela 18**  
**Ukupni iznosi jednokratnih novčanih pomoći u 2023. godini**

Izvor	Broj pomoći	Iznos
Pomoć u novcu	391	15.505,81 €
Pomoć u hrani	25	1.055,66 €
<b>Ukupno</b>	<b>416</b>	<b>16.561,47 €</b>



Stručni radnici Službe za materijalna davanja i pravne poslove su na zahtjev Ministarstva rada i socijalnog staranja i Vlade Crne Gore, obradili 98 nalaza i mišljenja o opravdanosti zahtjeva za jednokratnu novčanu pomoć za lica koja su se obratila pomenutim institucijama, a za pomenuta davanja je ovom prilikom izdvojeno 20.250,00 €.

### **13. Zdravstvena zaštita**

Na kraju 2023. godine 79 korisnika ostavlja pravo na zdravstvenu zaštitu preko mjesno nadležnog Centra za socijalni rad, uz napomenu da tokom same izvještajne godine nije bilo novih korisnika koji su ostvarili pravo na zdravstvenu zaštitu.

### **14. Odmor i rekreacija učenika**

Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik, u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja svake godine organizuje besplatno sedmodnevno ljetovanje za djecu korisnike materijalnog obezbjeđenja i porodičnog smještaja – hraniteljstva, uzrasta od sedam do četrnaest godina.

Djeca korisnici materijalnog obezbjeđenja i porodičnog smještaja, uzrasta od 7 do 14 godina starosti, boravila su u dvije sedmodnevne smjene u JU Odmaralište "Lovćen – Bečići" u Rafailovićima – Budva. U prvoj smjeni od 18.06. do 25.06.2023. godine na ljetovanju je boravilo 43 djece korisnika, sa tri vaspitača, a u drugoj smjeni od 25.06. do 02.07.2023. godine bilo je 57 djece, sa četiri vaspitača.

Zimovanje tokom 2023. godine u JU Odmaralište "Lovćen – Bečići" na Ivanovim koritima nije bilo moguće organizovati zbog nedovoljnog broja prijavljene djece korisnika navedenih prava.

### **15. Zakon o privremenom izdržavanju djece**

Zakon o privremenom izdržavanju djece je donijela Skupština Crne Gore tokom 2022. godine, a stupio je na snagu 01. 11. 2022. godine. Ovim zakonom utvrđuju se uslovi i postupak za ostvarivanje prava na privremeno izdržavanje djece, nadležnost, evidencija, finansiranje, kao i osnivanje Alimentacionog fonda i druga pitanja od značaja za ostvarivanje privremenog izdržavanja. Crna Gora ovim zakonom obezbjeđuje sredstva neophodna za izdržavanje djeteta radi pravovremenog otklanjanja štetnih posledica u slučajevima u kojima dužnik izdržavanja u cjelosti ili djelimično ne izmiruje obavezu izdržavanja određenu izvršnom ispravom.

Pravo na privremeno izdržavanje ima dijete sa prebivalištem na teritoriji države.

Dijete ima pravo na privremeno izdržavanje ako dužnik izdržavanja dva mjeseca neprekidno, u cjelosti ili djelimično ne ispunjava obavezu izdržavanja određenu na osnovu izvršne isprave ili je ispunjava neredovno. Pod djelimičnim ispunjavanjem obaveze smatra se da dužnik izdržavanja plaća izdržavanje u iznosu manjem od iznosa koji je određen izvršnom ispravom. Pod neredovnim ispunjavanjem obaveze smatra se slučaj kada obveznik izdržavanja u poslednjih 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva, duguje najmanje

dva prosječna mjesečna iznosa izdržavanja. Mjesec u kome je podniet zahtjev ne ubraja se u poslednjih 12 mjeseci.

Dijete nema pravo na privremeno izdržavanje:

- ako na osnovu odluke organa starateljstva koristi uslugu porodičnog smještaja – hraniteljstva, odnosno uslugu smještaja u ustanovi socijalne i dječije zaštite, odnosno u vjerskoj ili vojnoj školi, odnosno kod organizatora osnovnog policijskog obrazovanja duže od 30 dana, pod uslovom da ne učestvuje u troškovima usluge ili je na izdržavanju kazne zatvora duže od šest mjeseci;
- ako potraživanje izdržavanja na koje se odnosi izvršna isprava više ne postoji.

Pravo na privremeno izdržavanje je lično pravo djeteta i ne može se prenositi na drugo lice.

Postupak za ostvarivanje prava na privremeno izdržavanje pokreće se zahtjevom koji u ime djeteta podnosi roditelj koji vrši roditeljsko pravo, staralac djeteta ukoliko ga ima, ili po službenoj dužnosti. Organ starateljstva pokreće postupak po službenoj dužnosti na inicijativu pravnog ili fizičkog lica i kada roditelj koji vrši roditeljsko pravo ne pokrene ili odbije da pokrene postupak za ostvarivanje prava na privremeno izdržavanje ili kada se o djetetu stara drugo lice u skladu sa propisima kojim se uređuju porodični odnosi, a nadležnost organa starateljstva koji pokreće postupak po službenoj dužnosti određuje se prema prebivalištu djeteta.

Zahtjev za ostvarivanje prava na privremeno izdržavanje se podnosi organu starateljstva na propisanom obrascu na crnogorskom jeziku ili jezicima koji su u službenoj upotrebi.

Zahtjev treba da sadrži: lične podatke djeteta, roditelja sa kojim dijete živi, odnosno staraoca djeteta; broj bankovnog računa roditelja sa kojim dijete živi ili staraoca djeteta; datum od kada dužnik izdržavanja ne ispunjava svoju obavezu izdržavanja.

Organ starateljstva je dužan da roditelju sa kojim dijete živi ili staraocu djeteta da uputstva i informacije o popunjavanju obrasca zahtjeva i dokumentaciji koju je potrebno podnijeti uz zahtjev.

U Nikšiću je u toku 2023. godine podnijeto 29 zahtjeva za ostvarivanje privremenog izdržavanja djece, a u opštini Šavnik jedan zahtjev, dok u područnoj jedinici Plužine nije bilo podijetih zahtjeva za ostvarivanje ovog prava.

## SLUŽBA ZA DJECU I MLADE

Centri za socijalni rad su višefunkcionalne ustanove koje imaju važnu, složenu i nezamjenjivu ulogu u institucionalnom sistemu socijalne zaštite. U njima se zadovoljava većina socijalno zaštitnih prava građana i njihovih porodica, a takođe ima nezamjenjivu ulogu u oblasti porodično-pravne zaštite i zaštite djece.

U Službi za djecu i mlade vrše se poslovi koji se odnose na zaštitu djeteta:

- bez roditeljskog staranja, čiji roditelj nije u stanju da se o njemu stara,
- sa smetnjama i teškoćama u razvoju, u sukobu sa zakonom,
- koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva,
- koje je žrtva zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja u porodici i eksploatacije ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva,
- žrtva trgovine ljudima,
- kojem roditelji nijesu saglasni oko načina vršenja roditeljskog prava,
- koje se zatekne van mjesta prebivališta bez nadzora roditelja, usvojioca ili staratelja,
- trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život,
- samohrani roditelj sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život kojem je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

### 1. Usluge smještaja i boravka

Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, njegovim članovima 64, 65, 66, 67. i 68. uređeno je pravo na porodični smještaj, porodični smještaj – hraniteljstvo, koje se obezbjeđuje za djecu i mlade i porodični smještaj za trudnicu, samohranog roditelja sa djetetom do navršene treće godine života kao i za odraslo i staro lica, kojima je usled socijalnih prilika potrebno zbrinjavanje.

Tokom 2023. godine Centar za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik je regulisao porodični smještaj – hraniteljstvo za petoro djece i mladih bez roditeljskog staranja, koja su smještena u 3 hraniteljske porodice.

Na kraju izvještajnog perioda na porodičnom smještaju – hraniteljstvu nalazilo se ukupno 41 dijete, a djeca su bila smještena u 27 porodica. Broj srodničkih porodica koje su pružale porodični smještaj – hraniteljstvo je 23, a 4 nesrodničke porodice je pružalo uslugu porodičnog smještaja – hraniteljstva djeci bez adekvatnog roditeljskog staranja.

Na smještaju, u Nikšiću se nalazi 37-oro djece, u Šavniku dvoje djece i u Plužinama takođe se nalazi dvoje djece.

**Tabela 1**  
**Porodični smještaj – hraniteljstvo po broju u opštinama Nikšić, Plužine i Šavnik**

Porodični smještaj – hraniteljstvo				
	Nikšić	Plužine	Šavnik	Ukupno
Broj djece	37	2	2	41
Broj porodica	24	2	1	27

Zbog nemogućnosti vaninstitucionalnog zbrinjavanja četvero djece je smješteno u JU Dječji dom „Mladost“ u Bijeloj, od čega jedno dijete u maloj grupnoj zajednici u Bijelom Polju koja funkcioniše pod okriljem Dječjeg doma.

Usluge podrške za život u zajednici koje se odnose na boravak u Dnevnom centru za djecu sa smetnjama u razvoju i licima sa invaliditetom u Nikšiću, koristi 30 djece i mladih. Tokom ove godine pravo na smještaj u JU Centar „Ljubović“ nije koristilo nijedno dijete.

## 2. Usvojenje i starateljstvo

Usvojenje jedan je od oblika porodičnopravne zaštite djece bez roditeljskog staranja koji ima humanu, etičku, socijalnu, psihičku i pravnu dimenziju. Ono je način obezbjeđivanja porodičnog konteksta za odrastanje djeteta. Usvojenje je situacija kada se između usvojenika i usvojitelja i njegovih srodnika zasnivaju jednaka prava i dužnosti kao između prirodnih ili bioloških roditelja i djece. Usvojenje se zasniva odlukom organa starateljstva – Centra za socijalni rad.

Tokom 2023. godine Centar je odredio mjeru starateljstva za 13-oro djece, dok je donešeno 4 Rješenja o nadzoru nad vršenjem roditeljskog prava. Takođe, je u 2023. godini za 13 zahtjeva data saglasnost kojom je odobreno raspolaganje imovinom maloljetne djece od strane roditelja.

Tokom 2023. godine Centar za socijalni rad, kao organ starateljstva, pred nadležnim sudom u Nikšiću nije pokretao nijedan postupak za ograničenje roditeljskog prava niti za lišenje roditeljskog prava, takođe nisu pokretani postupci za utvrđivanje očinstva i materinstva.

U 2023. godini u JU Centru za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik nije izvršena nijedna procjena potencijalnih usvojitelja, takođe, posredstvom istog Centra za socijalni rad nije obavljeno nijedno potpuno usvojenje.

## 3. Poremećeni porodični odnosi

Nalaz i mišljenje voditelja slučaja, odnosno organa starateljstva, važan je faktor u stvaranju slike drugih profesionalaca o stručnim radnicima centra za socijalni rad. Kada se piše za potrebe suda, njegov smisao je da donese odgovarajuće odluke koje su u njegovoj nadležnosti, pa je neophodno da se u nalaz uključe sve činjenice koje su relevantne za

odlučivanje o najboljem interesu djeteta ili u najboljem interesu odraslog korisnika u skladu sa prirodom sudskog postupka.

Stručni tim Centra za zaštitu braka i porodice u toku 2023. godine posredovao je u 95 slučajeva poremećenih porodičnih odnosa i bračnih sporova. Na 36 zahtjeva sudova dostavljeni su Nalazi i mišljenja ovog organa starateljstva vezana za razvode brakova ili prekide vanbračnih zajednica s procjenama stručnog tima o podobnosti stranaka za vršenje roditeljskog prava. Tim je predlagao najadekvatnije modele za ostvarivanje kontakata djece s roditeljima.

Stručni tim je obavljao i savjetodavni rad sa disfunkcionalnim porodicama u cilju prevazilaženja problema. Takođe, Stručni tim je, u radu, saradivao sa drugim ustanovama i institucijama na lokalnom i državnom nivou, kao i drugim Centrima za socijalni rad koji rade na pružanju podrške i jačanju kapaciteta pojedinca i njihovih porodica.

#### **4. Zaštita od nasilja u porodici**

Zakon o zaštiti od nasilja u porodici koji je donesen 27. jula 2010. godine (Sl. list RCG br. 46/10) bliže definiše nasilje kao činjenje ili nečinjenje člana porodice kojim se ugrožava fizički, psihički, seksualni ili ekonomski integritet, mentalno zdravlje i spokojstvo drugog člana porodice; određuje institucije koje se bave zaštitom i propisuje zaštitne mjere kojim bi se sprečavalo i suzbijalo nasilje i otklanjale posledice učinjenog nasilja. Nasilje obuhvata različite akte i ponašanja pojedinaca, grupa, institucija, organizacija ili globalnih društava u odnosima prema ljudima koje karakteriše upotreba fizičke sile i psihičkih pritisaka u kojima se ugrožava fizički, psihički ili socijalni integritet i tako nanose brojne negativne individualne, porodične i šire društvene posledice.

Tokom 2023. godine Centru za socijalni rad, u okviru rada Službe za djecu i mlade je prijavljeno 137 slučajeva nasilja u porodici i zanemarivanja djece i mladih. U narednim prikazima obradili smo sve prijavljene slučajeve porodičnog nasilja:

- 84 slučajeva nasilja nad ženama koje imaju maloljetnu djecu;
- 10 slučajeva nasilja nad muškarcima;
- 27 slučajeva nasilja nad djecom;
- 16 slučajeva zanemarivanja djece od strane roditelja i prosjačenja djece;
- žrtve nasilja: najčešće su nasilju bile izložene supruge, vanbračne supruge, bivše supruge, djeca;
- počinioci nasilja: suprug, vanbračni suprug, bivši suprug;
- počinioci zanemarivanja djece su uglavnom roditelji u evidentiranim slučajevima zanemarivanja djece i prosjačenja djece;
- vrsta nasilja: fizičko nasilje, emocionalno i ekonomsko. Navedeni tipovi nasilja se ispoljavaju u niz raznovrsnih oblika koje smo tokom godine registrovali kao što su: upotreba fizičke sile, verbalni napadi, nazivanje pogrđim imenima, prijetnje napadom i oduzimanjem djece, nanošenje psihičkog bola, vrijeđanje itd. Sam nasilni čin sadržao je, najčešće, više ovih oblika nasilja.
- podnosioci prijava: same žrtve, Policija, Područni organ za prekršaje, Tužilaštvo, Nacionalna linija SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja.

## 5. Djeca žrtve nasilja i zanemarivanja

Postoje brojne definicije nasilja nad djecom, a za sve njih je zajedničko da pod nasiljem podrazumjevaju svako fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno na djecu (po UN Konvenciji, dijete je svaka osoba mlađa od 18. godina) od strane pojedinaca ili institucija, kojim se ugrožava ili sprečava normalan razvoj, integritet ličnosti ili zadovoljenje dječjih potreba.

Prema definiciji sadržanoj u Konvenciji o pravima djeteta nasilje nad djetetom predstavlja svaki oblik fizičkog ili psihološkog nasilja, povređivanja ili zlostavljanja, zapostavljanja ili nemarnog postupanja, maltretiranja ili eksploatacije, uključujući i seksualno zlostavljanje.

Centri za socijalni rad imaju koordinatorsku ulogu u prevenciji i organizovanju mreže za otkrivanje i prikupljanje podataka o zlostavljanoj i zanemarenoj djeci, kao i ključnu ulogu u sprovođenju centralnog dijagnostičkog postupka, organizovanju specijalizovane dijagnostike, planiranju zaštitnog procesa i tretmana, u primjeni mjera socijalne zaštite i mjera pravne zaštite iz nadležnosti organa starateljstva, kao i u davanju inicijativa za pokretanje sudskih postupaka.

U ovom odjeljku dajemo osnovne podatke o zlostavljanoj i zanemarenoj djeci u toku 2023. godine:

- ukupno je 43 djece koja su žrtve nasilja i zanemarivanja, od čeg imamo 27-oro djece gdje je evidentirano vršnjačko ili digitalno nasilje, a 16-oro djece gdje je evidentirano zanemarivanje od strane roditelja ili prosjačenje. Kada je riječ o oblicima nasilja nad djecom evidentirani su svih 43 slučaja, gdje je posebno evidentirano prisustvo fizičkog nasilja u 12 slučaja, dok je u svim ostalim slučajevima bilo prisutno emocionalno (psihičko) nasilje.
- Prema vrsti povrede nasilje nad djecom može da bude: fizičko zlostavljanje, psihičko i emocionalno zlostavljanje, seksualno zlostavljanje, zanemarivanje, zloupotreba ili eksploatacija, dječiji brak ili prinudni brak.
- Prema kontekstu u kom se odvija nasilje nad djecom dijeli se na: nasilje u porodici, nasilje u školi, nasilje u institucijama, nasilje u zajednici i nasilje u digitalnom prostoru.
- Posledice izloženosti djeteta nasilju ometaju pozitivan socijalni, psihički, emocionalni i kognitivni razvoj djeteta. One mogu biti mnogobrojne, a najčešće se ogledaju u fizičkim posledicama, emocionalnim poremećajima, kognitivnim poremećajima kod djece, teškoće u uspostavljanju socijalnih odnosa, poremećena slika o sebi (depresija, anksioznost, agresivnost, nisko samopouzdanje, stid, stres).

Kao podnosioci prijava najčešće se pojavljuju najbliži srodnici - u najvećem broju slučajeva roditelji, Policija, Sud za prekršaje, Tužilaštvo, Nacionalna linija SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, sama žrtva i dr.

## 6. Maloljetnička delinkvencija

Delinkvencija je kršenje određenih društvenih normi tj. sve negativne dispozicije omladine za koje su zakonom predodređene sankcije. Konstantan bijes, ljutnja i mnogo puta ponovljeni neuspjesi koji dovode do agresije, a potom i delinkvencije zahtijevaju veliku pažnju okoline i stručnjaka kao i naporan rad na suzbijanju istih.

U toku 2023. godine u Centru za socijalni rad prijavljeno je 105 slučajeva maloljetnika sa problemima u ponašanju. Za potrebe područnog organa za prekršaje urađena je procjena situacije u porodici i dostavljeni Nalazi i mišljenja za 48-oro maloljetne djece, a za potrebe Osnovnog suda i Državnog tužilaštva, vezano za počinjena krivična djela, Nalaz i mišljenje organa starateljstva je dostavljen za 57-oro maloljetne djece.

Vrsta i broj prestupa: najveći broj maloljetnika je prijavljen zbog prekršaja u saobraćaju (u pitanju je vožnja bez položenog vozačkog ispita), tuča, krađa, nasilničko ponašanje, narušavanje javnog reda i mira, nanošenje lakših tjelesnih povreda.

Statistika pokazuje i da je u 2023. godini izrečeno 110 vaspitnih mjera i to u najvećem broju vaspitnih mjera – sudski ukor, zatim vaspitna mjera pojačan nadzora od strane zakonskog zastupnika i nešto manji broj izrečenih vaspitnih mjera pojačan nadzora organa starateljstva (u trajanju od 6 mjeseci do 2 godine).

## SLUŽBA ZA ODRASLA I STARA LICA

U Službi za odrasla i stara lica vrše se poslovi koji se odnose na zaštitu odraslog i starog lica:

- sa invaliditetom;
- koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva;
- koje je žrtva zanemarivanja, zlostavljanja, eksploatacije i nasilja u porodici ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva;
- žrtva trgovine ljudima;
- koje je beskućnik;
- trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život;
- kojem je usled posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Centar je u 2023. godini bio angažovan u radu sa duševnim bolesnicima smještenim na odjeljenju neuropsihijatrije Opšte bolnice Nikšić, licima sa teritorije Nikšića koja se nalaze na liječenju u JZU „Dobrota“ – Kotor, licima koja se nalaze u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, odnosno sa njihovim porodicama na zaštiti njihovih prava i interesa.

Voditelji slučaja su često angažovani oko regulisanja ličnih dokumenata ovih lica, te ispitivanju mogućnosti oko njihovog eventualnog povratka u porodicu i rada sa porodicom.

Tokom 2023. godine Služba za odrasla i stara lica je saradivala sa lokalnom samoupravom, kako bi se pojedinim korisnicima obezbijedio smještaj, odnosno kako bi lokalna samouprava ustupila na korišćenje određene stambene jedinice.

Služba za odrasla i stara lica je u 2023. godini saradivala sa Crvenim krstom Nikšić kao i NVO organizacijama koje za ciljnu grupu imaju odrasla i stara lica u cilju najadekvatnijeg oblika zaštite za njih.

U 2023. godini posebna pažnja se posvećivala realizaciji:

- Postupaka za preispitivanje odluka o lišenju poslovne sposobnosti, za lica na smještaju u ustanovama;
- Programa pružanja pomoći licima kada se nađu u stanju socijalne ugroženosti i preduzimanje mjera i oblika zaštite za sprečavanje i otklanjanje posledica takvog stanja;
- Programa preventivnog karaktera namijenjenog marginalizovanim i ranjivim grupama;
- Praćenju i izradi individualnih planova korisnika, regulisanju ličnih dokumenata za lica smještena u ustanovama u Crnoj Gori i van Crne Gore;
- Postavljanja za staratelja srodnika licima koja su lišena poslovne sposobnosti i smanjenje broja stručnih radnika u ulozi staratelja (rad sa porodicama, intenziviranje posjeta roditelja i srodnika licima koji se nalaze na smještaju u ustanovama).

Model rada je aktivno učešće korisnika u skladu sa njegovim mogućnostima i kapacitetima i potrebama, uključivanje dostupnih resursa u zajednici, uključivanje što većeg broja srodnika u cilju prevazilaženja problema u kojem se odraslo ili staro lice našlo, sa tendencijom smanjenja broja institucionalnih smještaja, odnosno ostajanje lica u primarnim porodicama uz podršku i pomoć svih dostupnih resursa.



Stručni radnici ove službe nastoje da prije izmještanja lica iz prirodnog okruženja urade sve da to odraslo ili staro lice ostane u porodici pružajući materijalnu, savjetodavnu pomoć, mogućnost korišćenja porodičnog smještaja, kao i uključivanje u dostupne usluge razvijene u lokalnoj zajednici.

## **1. Usluge boravka i smještaja**

Stručni poslovi su sastavni i veoma važan dio usluge smještaja i osnova za realizaciju socijalne i zdravstvene zaštite, svih vidova rehabilitacije i drugih aktivnosti korisnika na smještaju. Prije svega stručni poslovi socijalne zaštite u okviru pružanja usluge smještaja su poslovi procjene karakteristika i potreba korisnika, priprema korisnika, planiranje potrebnih usluga, kao i praćenje toka i efekata zaštite, potreba korisnika i svih neophodnih uslova za realizaciju planiranih ciljeva na individualnom nivou.

Usluga domski smještaj podrazumijeva, prema propisanom minimumu standarda kvaliteta ove usluge, obezbjeđenje više različitih elemenata usluge. Prvenstveno je, pružalac usluge dužan da obezbijedi odgovarajući stambeni prostor, materijalne uslove, smještaj u skladu sa polom korisnika, ishranu, dostupnost zdravstvenih usluga, održavanje higijene, sigurno okruženje, razvoj potencijala i osnaživanje korisnika. Zdravstvena zaštita se pruža korisnicima u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.

Tokom 2023. godine u martu po prvi put je u Nikšiću otvoren JU Dom za stare. Dom starih „Nikšić“ nalazi se na adresi Trebješka b.b. u Nikšiću. Djelatnost Doma je pružanje usluga smještaja, njege i zdravstvene zaštite starijim i nemoćnim licima. Pored ovoga, Dom korisnicima pruža podršku za život u zajednici, savjetodavno-terapijske, socijalno-edukativne i radno-okupacione usluge, kao i mnogobrojne kulturno-zabavne aktivnosti. Stručni radnici službe za odrasla i stara lica tokom 2023. godine u Dom u Nikšiću su smjestili 67 osoba, a na kraju izvještajnog perioda u istom boravi 53 lica na smještaju.

U JU Dom za stare „Grabovac“ u Risnu, smješteno je jedno lice iz Nikšića. Na kraju izvještajnog perioda u istom se nalazi 28 lica na smještaju.

U JU Dom za stare „Bijelo Polje“ u Bijelom Polju tokom 2023. godine smješteno je jedno lice, a ukupno na kraju izvještajnog perioda u ovom domu se nalazi 6 korisnika iz Nikšića. U JU Dom za stare „Pljevlja“ u Pljevljima u 2023. godini nije smješteno nijedno lice, a na smještaju od ranije se nalazi jedan korisnik iz Nikšića.

Tokom 2023. godine u JU „Komanski Most“ nije smješteno nijedno lice, pa se na kraju izvještajnog perioda u JU „Komanski Most“ na smještaju nalazi 12 lica iz Nikšića koji su smješteni posredovanjem ovog Centra za socijalni rad. Takođe, posredovanjem ovog Centra u JU za smještaj, resocijalizaciju i rehabilitaciju korisnika psihoaktivnih supstanci „Kakaricka gora“ tokom 2023. godine smještaj su koristila dva lica sa teritorije opštine Nikšić.

Na smještaju, van teritorije Crne Gore nalazi se 5 lica i to: u Domu za lica ometena u mentalnom razvoju u Tutinu 3 korisnika, a u ustanovi „Male Pčelice“ u Kragujevcu 2 korisnika. Na kraju izvještajnog perioda 1 lice se nalazilo na porodičnom smještaju.

Tokom 2023. godine za 8 lica je rješenjem Osnovnog suda oduzeta poslovna sposobnost i od strane organa starateljstva postavljen im je staraoc. Pod starateljstvom je trenutno 77 lica koja su evidentirana u Službi za odrasla i stara lica i koja se u kontinuitetu prate kroz individualni plan usluga korisnika i kroz plan staranja korisnika.

Za domski smještaj van Crne Gore je, u 2023. godini, isplaćeno 20.729,50 €.

Izdaci JU Centra za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik za 2023. godinu kod licenciranih pružaoca usluga iznosila su 211.525,22 €, a usluga se pružala za potrebe smještaja štíćenika u ustanovama za rehabilitaciju i resocijalizaciju u JU za smještaj rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci – Kakaricka gora i JU Resursni centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović“ u Kotoru, kao i za smještaj korisnika u JU Dnevni Centar za djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom Nikšić, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić, Defendologija Centar Nikšić, Sigurna ženska kuća Podgorica, Dnevni centar za osobe sa demencijom Nikšić i Crveni krst kroz projekat Pomoć u kući za stare.

Usluge podrške za život u zajednici koje se odnose na boravak u Dnevnom centru 27+ koristi 19 osoba sa smetnjama u razvoju, a tokom 2023. godine na ovu uslugu je upućeno dva nova korisnika.

## **2. Zaštita od nasilja u porodici**

Tokom 2023. godine Centru za socijalni rad, u okviru rada Službe za odrasla i stara lica je prijavljeno 97 slučajeva nasilja u porodici i to prema podacima evidentirano je 52 slučaja koje su prijavile žene žrtve nasilja i 45 slučajeva koje su prijavili muškarci kao žrtve porodičnog nasilja. U narednim prikazima obradili smo sve prijavljene slučajeve porodičnog nasilja:

- 64 slučaja su prijavljena kao emocionalno nasilje;
- 32 slučaja su evidentirana kao fizičko nasilje u porodici;
- 1 slučaj nasilja u porodici je evidentiran kroz oblike ekonomskog nasilja;
- evidentirane žrtve nasilja su najčešće supruge, vanbračne supruge i bivše supruge,
- evidentirani počinioci nasilja su najčešće suprug, vanbračni suprug i bivši suprug;
- vrsta nasilja: fizičko nasilje, emocionalno i ekonomsko. Navedeni tipovi nasilja se ispoljavaju u niz raznovrsnih oblika koje smo tokom godine registrovali kao što su: upotreba fizičke sile, verbalni napadi, nazivanje pogrđim imenima, prijetnje, nanošenje psihičkog bola, vrijeđanje itd. Sam nasilni čin sadržao je, najčešće, više ovih oblika nasilja.
- podnosioci prijava: same žrtve, Policija, Područni organ za prekršaje, Tužilaštvo, Nacionalna linija SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja.

S obzirom na društvene vrijednosti koje ugrožava, nasilje u porodici je jedan od najtežih oblika društvenog nasilja jer se njime napadaju pravo na život, slobodu, bezbjednost, psihički/fizički/sekstualni integritet, ljudsko dostojanstvo i druga osnovna ljudska prava.

# CRVENI KRST CRNE GORE OPŠTINSKA ORGANIZACIJA NIKŠIĆ

## PROGRAMSKA DJELATNOST

### 1. SOCIJALNA DJELATNOST

Broj lica u stanju socijalne potrebe obuhvaćenih pomoćima naše organizacije u toku 2023. godine:

- Za korisnike, porodice koje se nalaze na našoj evidenciji a koje imaju socijalnu anamnezu i potpunu dokumentaciju o uslovima stanovanja u 2023. godini smo podijelili 780 pomoći čiji su donatori: CKCG, EPCG i naši građani, koji su na našim sabirnim akcijama donirali namirnice. Vrijednost svake pomoći pojedinačno kretala se od 60 € do 80 €;
- Pivara „Trebjesa“ je tradicionalno uručila donaciju od 4.000€ a koja je u vidu vaučera po 50 € podijeljena za 80 samačkih domaćinstava sa naše evidencije.
- U okviru projekta *Conex* podijelili smo vaučere za starija i invalidna lica i to 150 vaučera u vrijednosti po 100 € što je ukupna vrijednost 15.000 €.
- Mljekara Nika je tokom čitave godine u više navrata donirala kisjelo mlijeko i to blizu 8.000 lit., a čija je vrijednost preko 5.000 €;
- Pekara *La Parisienne* je tokom čitave godine svakodnevno donirala peciva koja su naši volonteri nosili porodicama u stanju socijalne potrebe;
- Mesna industrija Goranović donirala je 100 paketa suhomesnatih proizvoda a koji su podijeljeni starijim samačkim domaćinstvima koja su bez primanja ili su ona minimalna, i to za njih 160.
- Njemačka organizacija ADRA je i u 2023. godini donirala novogodišnje paketiće za djecu iz ruralnog područja kao i onu koja su u teškoj materijalnoj situaciji. S tim u vezi podijelili smo 300 paketića i to za djecu koja pohađaju škole u Petrovićima, Vračenovićima, Velimlju, Vilusima, Grahovu, Bogetićima, Lukovu, Krstcu i Crkvicama.
- Za migrante, koji su prolazili ili su se privremeno nastanili u našoj opštini, smo podijelili 300 paketa hrane i isto toliko higijene.

Aktivnosti koje smo preduzeli na obezbjeđivanju sredstava za socijalna davanja (sabitna akcija, saradnja sa donatorima i sl.):

- U mjesecu novembru smo organizovali sabirnu akciju u saradnji sa najvećim trgovinskim lancima i na njoj su učestvovala 63 volontera, koji su sakupili hranu i higijenu za 200 porodica. Ovoj akciji se pridružila tradicionalno i MZ „Župa“ koja je u njihovoj osnovnoj školi „Dušan Bojović“ organizovala akciju, koja je trajala 5 dana a kojoj su se osim mještana priključili i firma „Naše voće“ kao i preduzeće Uniprom metali. Takođe sabirnu akciju je organizovao i volonterski klub OŠ „Olga Golović“, OŠ „Ratko Žarić“, kao i nekoliko vrtića i predškolskih ustanova.

- Organizacija ADRA (Njemačka) već treću godinu zaredom donira djeci iz ruralnih područja novogodišnje paketiće. Ove godine smo podijelili 300 paketića.
- Povodom dječije nedjelje našu organizaciju su posjetila djeca iz 4 vrtića i 3 osnovne škole. Oni su u skladu sa svojim mogućnostima sakupili donacije u vidu odjeće, obuće, školskog pribora.
- Omladinski klub je u sklopu Nedelje i Dana Crvenog krsta organizovao dnevnicu, na kojima su članovi radili u marketima, pekarama, lokalima za dnevnicu i prihod sa ove aktivnosti usmjerili na kupovinu dijela namještaja višečlanim porodicama koje su na našoj evidenciji.

Oblici rada sa raseljeničkom Romskom populacijom (osnovni podaci o broju; smještajnoj lokaciji; aktivnostima CK):

- U opštini Nikšić živi blizu 1.200 Roma i Egipćana, raseljeničkih i domicilnih porodica. Svi oni žive u pet naselja u okolini Nikšića i to: naselje „Budo Tomović“, „Željezara“, „Pod Trebjesom“, „Brlja“ i „Zverinjak“.
- Sve porodice, i to njih 219 iz redova ove populacije dobile su humanitarnu pomoć koja se sastojala od brašna, paketa hrane i higijene.
- Dva puta sedmično dijelimo polovnu odjeću i obuću koju doniraju građani naše opštine ali i namještaj i bijelu tehniku.
- Klub Roma dobrovoljnih davalaca krvi u protekloj godini je imao tri samostalne akcije davanja krvi na kojima je prikupljeno 60 jedinica krvi.
- Veoma dobro saradujemo sa predstavnicima svih naselja na rješavanju problema RE populacije, a dosta smo pomagali i rad njihovog omladinskog kluba kroz različite aktivnosti. Takođe smo ih uključili u naš projekat „Mladi kao pokretači promjena“, i to njih 15. Za omladinu iz redova ove populacije obezbijedili smo i besplatnu školu skijanja, i to za 20 učenika.

Program psihosocijalne podrške (osnovni podaci):

- Broj volontera i zaposlenih obučeni za psiho-socijalnu podršku: 20.
- Broj volontera koji je prošao obuku, koju je organizovao Crveni krst Crne Gore, je 6. Svi obučeni volonteri su kontinuirano održavali radionice u omladinskom klubu.

Program brige o starima (osnovni podaci):

- Broj korisnika: 380.
- Broj volontera koji pružaju usluge: 20.
- Broj obučeni volontera: 20.
- Broj održanih lokalnih obuka: 5.
- Vrste usluga koje se pružaju: obilazak starih lica na selu i u gradu, PSP, zdravstvena i humanitarna pomoć.
- U maloj zgradi Crvenog krsta uz pomoć Italijanskog Crvenog krsta i CKCG adaptirali smo jednu prostoriju i stvorili sve uslove za rad kluba starijih i njihov prijatan boravak. Osim što imaju mogućnost da se druže, popiju kafu

ili čaj, igraju društvene igre, druže se sa omladinom, pomažu nam u radu organizacije.

- Redovno obilazimo 80 starijih lica na gradskom području i 50 na ruralnom. Veliku podršku imamo u programima Italijanskog Crvenog krsta i našim volonterima. Starija lica na ruralnom području su imala priliku da dobiju i zdravstvene preglede u svojim domovima jer je dio našeg tima činio i ljekar volonter.
- U protekloj godini smo imali više aktivnosti poput izleta, sportskih druženja, druženja i razmjene iskustava sa drugim klubovima u Crnoj Gori, i edukativnih radionica.
- Organizovali smo i posjete staračkim domovima u Nikšiću i Podgorici, ali i imali prijatno druženje u prirodi sa korisnicima Doma iz našeg grada. Njih smo takođe posjetili uz prijatno druženje povodom vjerskog praznika Vaskrsa. Istom Domu je naša organizacija u više navrata donirala invalidska kolica, toaletna kolica i pelene za nepokretne. Redovno obilježavamo i dan starijih, 1. Oktobar, i to nizom aktivnosti.
- Zahvaljujući Crvenom krstu Crne Gore, a u okviru projekta *Conex*, sredinom godine podijelili smo 150 vaučera za starija i invalidna lica u iznosu od po 100 €.
- Ove godine završen je i projekat „Jačanje otpornosti starijih osoba i osoba sa invaliditetom tokom COVID-a 19 i budućih kriza“, a koji je trajao dvije godine. U okviru njega je funkcionisao i *Call* centar ali i organizovane brojne radionice, izleti, edukativna predavanja.

Kratak opis drugih projekata za starije i donatora:

- „Zdravo starenje“ je dio aktivnosti vezan za program sa starijim ljudima. Ovaj program je trajao dvije godine ali smo mi nastavili njegovu realizaciju u sklopu difuzije o Crvenom krstu po osnovnim, srednjim školama i vrtićima.
- Takođe, naša organizacija je uvidjevši potrebu starijih i najčešće usamljenih domaćinstava na seoskom području nastavila sa obilascima i pomoćima istim. Od izuzetnog značaja za njih je mogućnost da im dovedemo ljekara, obezbijedimo pomoć u paketima hrane i higijene i „nadoknadimo“ osjećaj napuštenosti i samoće.
- U 2023. godini je nastavljen Program- servis „Pomoć u kući“ , koji se realizuje za 120 korisnika, starijih lica od 65 godina koji žive u užem dijelu grada i dijelu prigradskih naselja.
- Naime, 12 gerontodomaćica svakodnevno obilazi korisnike i pruža usluge u skladu sa njihovim potrebama. One pružaju usluge čišćenja kuće, psihosocijalne podrške, kupovine namirnica i lijekova, održavanja lične higijene, spremanja obroka, unošenja ogrijeva. Korisnici za ovu uslugu plaćaju minimalnu participaciju a sredstva sakupljena na ovaj način su namijenjena za dio zarada domaćicama, koje od početka ove godine rade po ugovoru o radu.

- Takođe, realizujemo program „Međugeneracijskog kluba“, u okviru kojeg sprovodimo različite aktivnosti kroz razmjenu iskustava i znanja između Kluba mladih i Kluba za starija lica.

#### Zdravstvena djelatnost:

- OO Crvenog krsta redovno organizuje obuke iz prve pomoći koje drže obučeni i licencirani instruktori i već je priličan broj radnika prošao naše obuke koje su ocijenjene najvišom ocjenom.
- Omladinski klub, tokom čitave godine, sprovodi radionice iz ove oblasti s ciljem da edukuje što veći broj volontera, a u ovoj godini smo imali osim obuka pružanja prve pomoći po školama, vrtićima, sportskim klubovima, učestvovanje na smotri prve pomoći i dvije obuke za šminkanje i realistički prikaz povreda.
- Ove godine organizovano je i opštinsko takmičenje iz prve pomoći a na kojem je uzelo učešće 13 ekipa, i to 6 u kategoriji omladine i 7 u kategoriji podmlatka.
- U toku godine posredstvom Crvenog krsta Crne Gore podijelili smo 58 invalidskih kolica, bezbroj hodalica i štaka čiji je donator američka organizacija „Crkva Isusa Hrista svetaca poslednjih dana“, ali i blizu 200 pakova pelena za starije nepokretne osobe.

#### Zdravstveno–preventivni rad (HIV, AIDS, TBC, bolesti zavisnosti, i dr.):

- Omladinski klub je opet nosilac i ove značajne aktivnosti. Oni su osim u prostorijama kluba, i u osnovnim i srednjim školama, držali radionice za sve zainteresovane učenike.
- Poseban akcenat je stavljen na obilježavanje Svjetskog dana borbe protiv HIV/a i dana TBC/a kada su omladinci zajedno sa ljekarima držali predavanja na ove teme i dijelili brošure promovišući i ovu značajnu aktivnost.

#### Dobrovoljno davalaštvo krvi:

- U okviru odbora za dobrovoljno davalaštvo krvi u našoj opštinskoj organizaciji organizovano djeluje i radi 14 klubova dobrovoljnih davalaca krvi i dva društva i to:
  - Udruženje DDK „Željezare“
  - KDDK „Elektroprivreda CG“
  - KDDK Studenti Nikšića,
  - KDDK „Sveti Sava“
  - KDDK „Kaljari“
  - KDDK „Romi“
  - KDDK „Fap Mašina“
  - Klub mladih DDK „25“
  - KDDK „Pivare Nikšić“
  - KDDK „Toš Čelik“
  - KDDK „Novinari“
  - KDDK „Perjanik“
  - „Solar- EPCG“ i
  - Mladi i veterani .

- Prema podacima Crvenog krsta i transfuzije krvi, u prethodnoj godini je ukupno bilo 38 akcija, što je više nego u odnosu na godinu prije.
- U prošloj godini smo imali ukupno prijavljenih davalaca krvi 3.715, a datih jedinica 3.161. Od tog broja, dobrovoljnih davalaca 1.999, što znači da ukupni broj dobrovoljnih davalaca u odnosu na broj uzetih jedinica iznosi 66 %.
- Ukupan postotak davanja krvi u Opštini Nikšić je 4.1%.

#### Rad na motivaciji davalaca krvi:

- Omladinski klub je više puta radio promociju dobrovoljnog davalaštva krvi (uz podjelu flajera) u centru grada i fakultetima, informišući građane i studente o značaju samog davanja krvi.
- Svaki klub posebno radi na motivaciji i širenju članstva, a mi smo uvijek tu kao pomoć u organizovanju akcija.
- Ove godine organizovali smo i tribine za maturante svih srednjih škola, što je rezultiralo akcijom na kojoj je krv dalo 70 učenika završnih razreda.
- 12. maj - Dan DDK obilježen je početkom velike akcije koju već drugu godinu organizujemo, a koja traje mjesec dana.
- Povodom 14. juna organizovali smo dodjelu priznanja za davaoce za višestruka davanja i ujedno završili akciju koja je trajala mjesec dana, a na kojoj je krv dalo oko 200 dobrovoljnih davalaca.
- Povodom Dana oslobođenja, 18. septembra, organizovana je velika zajednička akcija na kojoj je krv dalo 162 dobrovoljnih davalaca. Pokrovitelj ove akcije je bila opština Nikšić i ona je posle nekolicke godine vraćena u kalendar septembarskih dana.
- Sve navedene akcije smo, uz pomoć Pivare i njihovom donacijom od 800.00 € i CKCG, pomogli sa 1.650 €.

#### Pripreme za djelovanje u nesrećama:

- Tim za djelovanje u nesrećama, koji djeluje u našoj opštinskoj organizaciji ima šest obučanih lica (prošli sve obuke i opštinske, i nacionalne), koje osim redovnih aktivnosti uključujemo u aktivnu edukaciju stanovništva.
- Svih šest članova tima su obučeni i već godinama učestvuju u svim vanrednim situacijama koje su se desile, a osim lične opreme koju su dobili od Crvenog krsta Crne Gore posjedujemo jedno terensko vozilo.
- Imamo i veći broj omladinaca koji se priključuju po potrebi.
- Uvijek je na raspolaganju 30- tak volontera koji bi prošli obuke i priključili se timu.

#### Služba traženja:

- Edukovani kadar za poslove Službe traženja: 2.
- Broj potencijalnih kandidata za obuke: 2.
- U našoj opštinskoj organizaciji za poslove službe traženja edukovana su dva lica, koja inače profesionalno rade u ovoj organizaciji.

### **Rad podmlatka i omladine:**

- Članovi Omladinskog kluba organizuju različite aktivnosti tokom čitave godine, ali su uključeni i u gotovo sve aktivnosti koje realizuje naša opštinska organizacija. Tako su u toku godine:
  - Obilježavali Dan i Nedelju Crvenog krsta različitim aktivnostima potencirajući održavanje difuzije po osnovnim i srednjim školama i vrtićima i upoznavanje što većeg broja omladinaca sa našim aktivnostima, a u svrhu povećanja broja volontera; Radionice na temu difuzije i prve pomoći su radili tokom čitave godine, i to u osnovnim, srednjim školama, vrtićima, predškolskim ustanovama, sportskim klubovima.
  - U obilježavanju Dana i Nedelje Crvenog krsta radili su dnevnicе (gdje su omladinci radili kako bi sakupili novac), utrošen za kupovinu namještaja za porodice koje su u stanju socijalne potrebe.
  - Za djecu iz Dnevnog centra dva puta su organizovali druženja u prirodi, uz roštilj, a sa njima smo takođe imali aktivnosti raspodjele humanitarne pomoći, na kojima su njihovi korisnici zajedno sa našim volonterima učestvovali u raspodjeli, još jednom apelujući da i djeca sa posebnim potrebama mogu biti aktivni članovi društva.
  - Naši volonteri su učestvovali i u više akcija koje je organizovao Dnevni centar za djecu sa smetnjava u razvoju.
  - Aktivno učestvuju u programu „Briga o starima“ i „Zdravo starenje“.
  - Sa našim najmlađim volonterima obilježili smo 8. mart obilaskom korisnica programa „Pomoć u kući“, kojima su tom prilikom uručili prigodne poklone. Akciju su nastavili za sve starije sugrađanke na Trgu slobode.
  - 8. maja, svi naši volonteri obilježili su Svjetski dan Crvenog krsta podjelom flajera, propagandnog materijala i čokoladica, u centru grada, pokazujući značaj volonterizma u svakodnevnom životu.
  - Takođe krajem maja klub mladih zajedno sa klubom starih imali ekološku akciju čišćenja dijela park šume Trebjesa ali I kruga fabrike Željezare.
  - Obilježili su Svjetski dan HIV/a, dan prve pomoći, dan borbe protiv tuberkuloze, dan dobrovoljnog davalaštva krvi dijeleći flajere.
  - 18. oktobar – Međunaroni dan protiv trgovine ljudima obilježili su tribinama u ekonomskoj školi i Klubu mladih.
  - Naš klub za mlade je u okviru projekta „Mladi kao pokretači promjena u društvu“ imao aktivnost upoznavanja romske omladine sa ljepotama našeg grada, koje je tom prilikom poveo i na planinarenje, što je bila rijetka prilika pripadnicima ove manjinske grupacije.
  - Sa Udruženjem „Impuls“, kojem je naša organizacija partner na ovom projektu, održane su dvije obuke volontera na temu „Zaštita prava na dostojanstveno starenje i prevencija demencije“.
  - Učestvovali su u svim našim akcija dijeljenja humanitarne pomoći.



- Promovisali su međugeneracijski klub, rad sa omladinom RE „Klub mladih“.
- Organizovali dvije akcije DDK i mnoge motivacione radionice.
- Učestvovali su u sabirnim akcijama koje organizujemo u danima obilježavanja Dana i Nedelje Crvenog krsta. Oni su u tim akcijama sakupili hranu za oko 150 porodica.
- 29. novembar – Dan CKCG obilježen je tradicionalnom izložbom likovnih i literarnih radova u Gradskoj kući. Na ovaj konkurs prijavilo se 11 škola, sa 60-tak likovnih i 20-tak literalnih radova. Za najbolje radove uručeni su i prigodni pokloni.

### **Difuzija**

- Kao i svake godine, i ove su članovi omladinskog kluba više puta držali difuziju po srednjim i osnovnim školama. Najčešće su to radili obilježavajući bitne datume i dane za našu organizaciju.
- Najbolji pokazatelj uspješnosti održavanja difuzije je svakako sve veći broj članova omladinskog kluba, kako u kategoriji omladine tako i u kategoriji podmlatka.
- Naši omladinci su realizovali dvije veoma značajne projektne aktivnosti i to „Unapređenje Volonterizma“ i „Mladi kao pokretači promjena u društvu“, gdje smo dobili novih 30 volontera.
- Broj volontera edukovanih za oblast difuzije i njihova uključenost u aktivnosti OOCK: svi aktivni članovi omladinskog kluba (njih oko 50) su edukovani, ne samo iz ove oblasti, nego i održavanja različitih radionica kao što su: prevencije zaraznih bolesti, reproduktivno zdravlje, zdravi stilovi života, trgovina ljudima i svi su oni uključeni, u zavisnosti od njihovih interesovanja, u gotovo sve aktivnosti koje realizuje naša opštinska organizacija. Konkretno za ovu oblast, imamo 10-tak volontera koji su veoma aktivni.

### **Finansiranje**

- Prihod od Programa-Projekata (za koje sredstva ostvarujemo posredstvom CKCG), za 2023. god., 12.321,82 €.
- Prihod od Crvenog krsta Crne Gore - iznos i namjena 92.397,60 €, a od toga 90.737,60 € za program „Pomoć u kući“ i za dobrovoljno davalatstvo krvi 1.650,00 €.
- Ostali izvori prihoda (donacije i sl.) u prošloj godini - ukupno 10.000,00 € donacija EPCG, i one su iskorišćene za kupovinu humanitarne pomoći.

## **O B R A Ć I V A Ć**

Sekretarijat za kulturu, sport, mlade  
i socijalno staranje Opštine Nikšić

## **S E K R E T A R**

Dejan Ivanović, s.r.